

Nr 21

Av herr Edberg m. fl., om anslag till Göteborgs musikkonservatorium m. m.

Hösten 1916 grundades Göteborgs orkesterskola med Wilhelm Stenhammar som inspektor. Elevantalet uppgick vid starten till 15, steg därefter vissa år till 20 för att efter hand minska, så att det vid 1950-talets början uppgick till något tiotal. Skolans verksamhet begränsades hårt av ekonomiska skäl.

1954 framlade 1947 års musikutredning ett betänkande, vari föreslogs upprättande av två musikkonservatorier i landsorten, varav ett i Göteborg. Enligt utredningens förslag borde göteborgskonservatoriet vara 3-årigt med i allt ca 75 elever; årskostnaderna beräknades till 310 000 kr. Orkesterskolans huvudman, Göteborgs orkesterförening, ansåg nu tiden mogen för ett initiativ. Man beslöt att utveckla verksamheten enligt de linjer som förordats av musikutredningen och påbörjade hösten 1954 en första årskurs av ett treårigt konservatorium. Nödvändiga medel för det första halvåret erhöles från en donationsfond. 25 elever intogs efter prövning i skolan, och undervisning lämnades i musikhistoria, körsång, rytmik, harmoni, musik- och gehörslära, ensemblespel, piano samt stråk- och blåsinstrument. Antalet lärartimmar uppgick under läsåret till 1 690.

Försöket utföll väl, och som ett stöd åt det tagna initiativet beviljade Göteborgs stad tillräckliga medel för att trygga verksamheten under läsåret 1955/56. Anslaget hade karaktären av engångsanslag. Planer utarbetades därefter för tredje verksamhetsåret, varvid man alltjämt utgick från ett elevantal på 75. Kostnaden beräknades nu till 200 000 kr. per år. Begäran om anslag av denna storlek ingavs till ecklesiastikdepartementet. Efter överläggningar med musikhögskolans direktor beslöt lärarrådet minska ramen till att omfatta 45—50 elever med en årlig intagning av 15 elever. Kostnaderna för tredje läsåret beräknades med anledning härav till 125 000 kr., och en förnyad anhållan om anslag ingavs till regeringen, varvid den begärda anslagssumman sålunda ändrades till 125 000 kr. Det framhölls samtidigt att ett starkt statligt stöd var oundgängligt för den fortsatta undervisningen. Utan sådant stöd måste verksamheten nedläggas. Denna ansökan föranledde ingen åtgärd.

Vid remissbehandlingen av nämnda ansökan erhöles skolan Musikaliska akademiens oförbehållsamma vitsord. Den betecknades av akademien som

ändamålsenlig och i hög grad behövlig. Det råder en besvärande brist på välutbildade musiker av de flesta kategorier. Skolöverstyrelsen har i sin prognos över behovet av exempelvis musiklärare funnit utbildningsmöjligheterna otillräckliga. Tillgången på kyrkomusiker är knapp, och den föreslagna omorganisationen av militärmusiken torde trots den föreslagna specialutbildningen kräva ytterligare åtgärder för vissa instrumentalister, ett förhållande som redan gjort sig påmint genom instrumentval bland de militärmusiker som nu ingår bland skolans elever. Behovet av välutbildade musikcirkelledare inom folkbildningsarbetet har redan understrukits i en motion vid föregående års riksdag. Återväxten av dugande musiker för orkesterföreningarnas behov är påfallande svag i vissa grupper.

Det synes därför vara hög tid att en upprustning med statlig medverkan sker på detta område, där yrkesutbildningen icke hållit jämna steg med utvecklingen på andra områden. Musikens folkuppfostrande betydelse underströks ju redan av de gamla grekerna. Särskilt i vår tid, då en nöjesindustri av ofta underhålligt slag med starka in- och utländska penningintressen som drivkraft inriktar sig på ungdomen och söker fylla dess fritidsbehov, måste statsmakterna sägas ha ett betydande ansvar för att stödja olika kulturella aktiviteter, som motverkar nöjesjakten och underhålliga tidsfördriv. Den goda musiken intar i det sammanhanget en förstarangsställning.

Behovet av flera välutbildade musiker av alla kategorier har redan understrukits. Mot detta behov svarar en god tillgång på duktig ungdom, som vill utbilda sig inom musikområdet, rikt utrustad med energi och begåvning men ofta sämre utrustad när det gäller ekonomiska utbildningsresurser. För denna ungdom betyder förbättrade och geografiskt mera utspridda utbildningsmöjligheter en betydande lättnad.

Göteborgs musikkonservatorium med rekryteringsbas företrädesvis i Västsverige måste här betraktas som en blivande tillgång, vars fortbestånd icke bör få äventyras genom en alltför hård sparsamhet på ett område, som alltför ofta fått stå tillbaka för mera materiella ändamål. 1948 års kulturfondsutredning har principiellt uttalat sig om det allmännas ansvar beträffande konsten på grund av samhällets ändrade struktur samt påtalat den tveksamhet som präglat statsmakternas åtgöranden hittills. Den har även framhållit regeringens och riksdagens initiativskyldighet på detta område, eftersom det rör sig om tillgodoseende av kuturbehov hos individen, som ofta icke är medvetna. Det är angeläget att denna tveksamhet nu avlöses av beslutsamma åtgärder för att främja en kulturell utveckling och humanisering bl. a. genom ett levande musikliv, som för oss fram i jämbredd med övriga kulturnationer.

1947 års musikutredning har ännu ej lett fram till några verkliga förslag. Utredningens förslag beträffande musikundervisningen, som var en av de primära uppgifter den fått sig förelagd, var sakligt väl grundat. Göte-

borgsskolan har planlagts i huvudsak enligt utredningen och håller nära kontakt med musikhögskolan för samordning.

Som ett bevis för det intresse, varmed skolan omfattas, kan nämnas att till höstterminen 1955 ansökningar förelåg från 42 nya elever. Av dessa intogs 15 efter prov. Undervisningen har numera också utökats med orgel, solosång, pianosoloklass samt pedagogik och metodik. Den teoretiska undervisningen utbygges. Undervisningen är kostnadsfri och avser i första hand fullständig yrkesutbildning. Inträdesavgift erlägges med 10 kr. och terminsavgift med 15 kr. Dessa avgifter avsättes till en stipendiefond för stipendier enligt normer som senare skall fastställas.

Det enskilda initiativet gjorde en insats för skolans start. Göteborgs stad har givit ett rejält handtag för andra årets verksamhet. Man bör kunna vänta att riksdagen nu i handling medverkar till den utveckling av musiklivet, som två offentliga utredningar varmt förordat. Undervisningen intar i det fallet en nyckelposition.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta att å åttonde huvudtiteln uppföra ett engångsanslag på 125 000 kr. till Göteborgs musik-konservatorium för läsåret 1956/57; samt

att riksdagen måtte hemställa till Kungl. Maj:t om skyndsamt utredning om skolans framtida organisation och verksamhet samt om framläggande om möjligt redan för nästkommande års riksdag av de förslag, till vilka denna utredning må föranleda.

Stockholm den 18 januari 1956

Rolf Edberg

Carl S:son Schmidt

Torsten Andersson

Walter Sundström

Walter Edström
